

Grønlands »lovende oliefund«

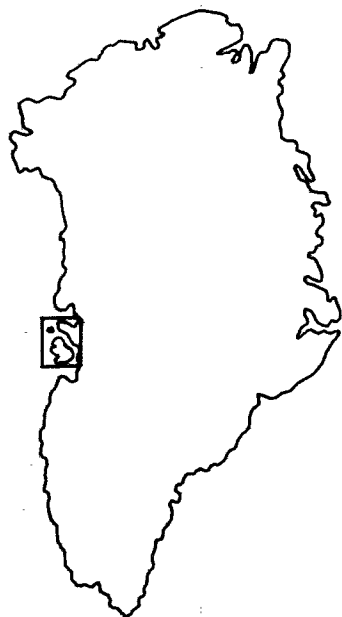
Af Aksel Mikkelsen

I dagspressen kunne man i eftersommeren læse om »lovende oliefund« på Grønland, idet der var fundet spor af olie på Nuussuaq. Dermed var de første håndgribelige beviser for forekomsten af olie i Grønlands undergrund tilvejebragt, og geologer fra Grønlands Geologiske Undersøgelse påbegyndte i august 1993 en undersøgelsesboring på stedet.

Historier om olie på Grønland er langt fra nye. Allerede i Nordbo-sagaerne berettes om brændende fjelde på »Bjørneøen«, hvor der den dag i dag stadig forekommer varme- og røgudvikling ved skred i lerskifrene på Nuussuaq-halvøen. Grønlændere skal i slutningen af forrige århundrede have indbragt flasker med sort petroleumslugtende væske til et kolonikontor i Disko området. Dengang kunne sagen dog ikke aftvinge nogen større interesse, idet indholdet ikke lignede den væske, der fandtes i butikken. Der er også historier om grønlændere, som har antændt sand på Nuussuaq. Selv har jeg i 1951 opsporet en gammel grønlænder, der ca. 25 år tidligere havde kogt rensdyrkød over noget sort sand nær et elv-leje på halv-

øen. Jeg fik ham med ind i Affarssuaq dalen for at udpege stedet, men han kunne desværre ikke genfinde lokaliteten, idet elven havde skiftet leje efter hans besøg. Flere skibsførere opgiver også at have set olieinder på vandet i Vaigat-strædet ud for Nuussuaq's sydkyst i årene 1910 til 1915. Og endelig fik de gamle historier om olie på Vestgrønland ny næring under de langvarige Grønlandssejladser med handelens skibe efter krigen, thi geologer kunne berette om aktive dyndvulkaner på Nuussuaq. Sådanne dyndvulkaner var ellers kun kendt fra olieområder i bl.a. Baku og Java.

Aksel Mikkelsen, født 1916, civilingeniør. Har hovedsagelig arbejdet i Grønland med anlægsarbejde, radio- og loranstationer, minedrift i Mesters Vig efter bly og zink, samt uraneftersøgning i Narsak området. Som det fremgår af denne artikel, startede Aksel Mikkelsen en selvstændig ekspedition til efterforskning af olie på Nuussuaq halvøen.

Alt dette tydede på, at der kunne være noget sandt i historierne om olie på Vestgrønland.

Professor Alfred Rosenkrantz, min agtede lærer fra Polyteknisk Læreanstalt, kunne – eller ønskede i hvert fald ikke – offentligt at udtale sig om eventuelle olieforekomster på Grønland. Han antydede dog over for mig, at det ville være interessant at opleve og registrere tøbruddet ved dyndvulkanerne på Nuussuaq, idet forårets optøning af jordskorpen eventuelt ville forårsage olie- og gasudslip fra undergrunden.

Med disse sporadiske oplysninger om en eventuel olieforekomst på Vestgrønland lykkedes det mig ikke at få andre interesserede i at gennemføre en olieekspedition til Nuussuaq. Derfor måtte jeg selv for egen regning og risiko stå for projektet. For at igangsætte projektet forhandlede jeg i Grønlandsministeriet med Departementchef Eske Bruun, som i begyndelsen syntes velvilligt indstillet

over for ideen, uden at han dog kunne love mig nogen form for konsession. Lige før min planlagte afrejse til Grønland i foråret 1951 modtog jeg imidlertid et brev, hvori den danske stat stillede sig lidet imødekommende over for projektet.

Alligevel startede jeg med første skib til Holsteinsborg, hvor jeg blev velvilligt modtaget og med motorbåde og senere hundeslæder hjulpet videre mod nord som »postmand«. Takket være Hannibal Fenckers gode ismeldinger fra Sarqaq, nåede jeg med hundeslæde over Vaigat-strædet til Nuussuaq lige inden havisens opbrud. I Sarqaq købte jeg slæde og hunde og fortsatte sammen med en ung grønlander ind til dyndvulkanen Qaperioq kitdleq, den store skummende, som blev mit hovedkvarter de næste måneder. Min grønlandske hjælper tog dog ved første lejlighed tilbage til Sarqaq, da det blev for trist og ensomt for ham ude i ødemarken.

Udsigt over Affarsuaq dalen fra »hovedkvarteret« på dyndvulkanen Qaperioq kitdleq. Foto: Aksel Mikkelsen.

På daværende tidspunkt fandtes der ikke detaljerede og offentligt tilgængelige kort over det indre af Nuussuaq, og jeg fandt det derfor vigtigt at opmåle dalstrøgene og søge efter antiklinaler og andre naturlige oliefølder i de mægtige sedimentserier. Samtidig opmålte jeg den mindre havn ved Marraat og den gode naturhavn ved Atanikerdluk.

Under opholdet på Nuugssuaq oplevede jeg kraftige gasudstrømninger, der kunne antændes og brænde som blæselamper. Jeg observerede også hinder af olie – både på nogle kilder i dalstrøgene og på havet ud for Marraat, og jeg indsamlede prøver af gas, vand med olie-hinder samt sand med oliespor. Men det forventede store udbrud af dyndvulkanen, som følge af afsmeltningen, udeblev.

Det var blevet højsommer, og en af de sidste dage i juli ankom geolog kutteren »Steenstrup« med Professor Rosenkrantz fra Københavns Universitet med samt hans unge medhjælpere. Ved den

lejlighed fik jeg alt det udstyr, jeg havde savnet, herunder en radio m.v., som jeg af vægthensyn havde været nødsaget til at efterlade længere nede på kysten.

De følgende dage forelagde og diskuterede jeg mine iagttagelser og resultater med Rosenkrantz, som dog på ingen måde ville acceptere de foreliggende indikationer for olieforekomster i området. Tværtimod meddelte han mig, at det ville blive over hans lig, hvis fremmede oliegeologer skulle komme ind på Nuussuaq. De mange spændende geologiske forekomster i området ville han tilsyneladende have for sig selv.

Rensdyrjagten gik ind den 1. august, og de grønlandske medhjælpere blev sendt på jagt, mens geologlejeren med jeep blev flyttet ind til dyndvulkanen. Da jægerne hjembragte rigelige forsyninger af rensdyrkød, blev der efterfølgende organiseret et stort festmåltid. Derefter måtte geologernes og mine veje skilles. Trods Rosenkrantz' afvisende holdning havde jeg nemlig stadig blod på tanden til at fortsætte det påbegyndte olieeventyr.

Da der i Europa i begyndelsen af 1950'erne ikke var megen kendskab til olieboringer under arktiske forhold, ville jeg søge nærmere oplysninger og forhåndsviden om dette i Canada. Fra Nuussuaq arbejdede jeg mig derfor i efteråret 1951 med motorbåde, marinekuttere og passagerskibe ned ad vestkysten og kom i løbet af en fjorten dages tid til Ivigtut, hvorfra der afgik fragtskib til Amerika. Der og i Canada besøgte jeg oliselskaber, ingeniørfirmaer, entreprenører og mange andre, der kunne tænkes at have specielt kendskab til og

Udsigt over toppen af dyndvulkanen Qaperioq kitdleq igennem Affarsuaq dalen. Foto: Aksel Mikkelsen.

interesse for olieboringer under arktiske forhold. Og efter en lang rejse med diverse Greyhound-busser, tilfældige lastvogne, flodpramme og indianer kanoer, nåede jeg op i North West Territories, og besøgte der igangværende permafrostboringer, hvoraf den nordligste fandtes nær ved Mackenzie-flodens udløb i Beaufort havet. Overalt blev jeg vel modtaget og fik knyttet mange gode forbindelser. De fleste mente, at det – efter mine oplysninger om forholdene – måtte være en enestående chance at starte olieefterforskningsboringer på Nuussuaq. Så efter en lærerig tid i Canada havde jeg endnu ikke opgivet Grønlands olie, og jeg vendte derfor hjem til Danmark på samme enkle måde, som jeg var rejst ud – primitivt og

tidskrævende – efter en ni måneder lang »olie-ekspedition«.

I Danmark opsøgte jeg ved hjemkomsten forskellige oliefirmaer med flere, men interessen for at diskutere mulige olieforekomster på Vestgrønland var ikke særlig stor. Dette skyldtes nok blandt andet, at professor Rosenkrantz ikke på nogen måde støttede ideen om olieefterforskning på Nuussuaq, og projektet måtte derfor henlægges.

Det er glædeligt og forhåbentlig til gavn for det grønlandske samfund, at Grønlands Geologiske Undersøgelser nu har udført en olieundersøgelsesboring på Nuussuaq, og at boringen foreløbig har resulteret i de i aviserne omtalte »lovende oliefund« på Vestgrønland.